

OBOLJENJA I POVREDE KOD LOVAČKIH PASA ZABELEŽENE NA PODRUČJU GRADA ŽUPANJE

Fury M.; Urošević M.; Drobnjak D.

Kratak sadržaj

Lov, kao uslov opstanka a kasnije zabave ljudi, nametnuo je potrebu za lovačkim psima. Tako je vremenom nastalo više tipova pasa za lov, od goniča, ptičara, cunjavaca i retrievera do hrtova. Prema trenutnoj podeli Međunarodne kinološke federacije (FCI), rase koje se upotrebljavaju za lov svrstane su u nekoliko različitih grupa. Kod lovaca na ovom području najzastupljenije su rase iz 7 grupe (ptičari) i 6 grupe (goniči), zatim iz 3 i 4 grupe (terijski i jazavičari), i nešto ređe rase iz 8 grupe (cunjavci).

Kako bi se upotrebljavali u lovu potrebno je da psi budu potpuno zdravi, jer samo na takav način njihova upotrebna vrednost dolazi do punog izražaja. Pored bolesti od kojih mogu oboleti, kod lovačkih pasa nisu retke ni povrede do kojih dolazi tokom lova.

U ovom radu prikazane su povrede i bolesti koje su registrovane tokom 2010. kod lovačkih pasa na području veterinarske stanice u Županji. Kod ukupno 143 psa i 10 rasa evidentirano je 11 različitih bolesti i 3 vrste povreda.

Ključne reči: *Lovački psi, bolesti, povrede*

Mijo Fury, dr vet.med. MSc, direktor, Veterinarska stanica Županja, Županja, Hrvatska

Dr sci. Milivoje Urošević, dr vet.med., Centar za očuvanje autohtonih rasa, Beograd, Srbija

Darko Drobnjak, dr vet.med. MSc, Centar za očuvanje autohtonih rasa, Beograd, Srbija

DISEASES AND INJURIES IN HUNTING DOGS REGISTERED AT THE TERRITORY OF ŽUPANJA CITY

Fury M.; Urošević M.; Drobnjak D.

Summary

Hunting, as a condition for survival and later of fun people, imposed the need for hunting dogs. During time people are created several types of dogs for hunting, the hounds, point dogs, retrievers and spaniels to greyhounds. According to the current division of the International cynological Federation (FCI), the race to be used for hunting are classified into several groups. From our hunters are the most common breed of 7 groups (Point dogs) and 6 groups (Hounds), followed by groups 3 and 4 (Terrier and Dachshund), and less often race from the 8 groups (Retrievers and Spaniels).

To be used in hunting dogs need to be completely healthy, because only in this way their use-value comes to the fore. In addition to the diseases they become ill, the injury are not rare in hunting dogs, which occurs during the hunt.

This paper covers the injuries and diseases that have appeared during 2010. in hunting dogs at the territory of the Veterinary Station in Županja. A total of 143 dogs from 10 breeds have been registered with 11 different diseases and three types of injury.

Keywords: *Hunting dogs, illness, injury*

Mijo Fury, *DVM MSc*, Director, Veterinary Station Županja, Županja, Croatia

Milivoje Urošević, *DVM PhD.*, Center for preservation of indigenous breeds, Belgrade, Serbia

Darko Drobnjak, *DVM MSc*, Center for preservation of indigenous breeds, Belgrade, Serbia

Uvod

Lov, kao uslov opstanka a kasnije zabave ljudi, nametnuo je potrebu za lovačkim psima. Tako je vremenom nastalo više tipova pasa za lov, od goniča, ptičara, cunjavaca i retrievera do hrtova. Među rasama koje se upotrebljavaju za lov na području Slavonije najzastupljeniji su ptičari. Potom po svojoj brojnosti slede goniči, terijeri, jazavičari i cunajvci.

Bolesti koje su se javile kod pasa na ovom području migu se podeliti na infektivne i ne infektivne.

Među bolestima infektivne etiologije po broju registrovanih slučajeva dominantne su piroplazmoza i parvoviroza. Piroplazmoza je veoma teško oboljenje izazvano parazitima koji pripadaju Protozoama. Ovi paraziti uništavaju crvena krvna zrnca - eritrocite i tako dovode do anemije. Bolest se najčešće pojavljuje u proleće i jesen, mada nisu isključeni ni slučajevi oboljenja u zaimskom periodu (*Aleksić, 2004.*). Parvoviroza pasa je teško, kontagiozno oboljenje i javlja se u manjim ili većim enzootijama u čitavom svetu. Oboljevaju sve starosne kategorije pasa, ali prvenstveno štenad. Iako su simptomi oboljenja veoma izraženi, tačna dijagnoza se ne može postaviti samo na osnovu kliničkog pregleda. Etiološka dijagnoza se bazira na dokazivanju virusa (*Savić-Jevđević, 2006*). S obzirom na način širenja infekcije (fekalno-oralni put) i veliku otpornost parvovirusa u spoljašnjoj sredini značajnu ulogu u kontroli ove opasne bolesti predstavlja opšta i imunoprofilaksa. Takođe, veliki značaj se pridaje vakcinaciji gravidnih kuja inaktivisanom vakcinom (*Bacić, 2002.*)

Kod bolesti ne infektivne etiologije najviše evidentiranih je upala analnih vrećica. Uzroci koji dovode do oboljenja analnih vrećica nisu u potpunosti razjašnjeni. Dugotrajni prolivi, neadekvatna ishrana i nestručna manipulacija ovim organima mogu da dovedu do oboljenja.

Takođe registrovano je dosta pasa sa upalom spoljašnjeg ušnog kanala. Veliki broj činilaca uključen u upalu spoljašnjeg uha tradicionalno se deli na primarne, predisponirajuće, sekundarne i potpomažuće. Osnova za uspešno lečenje Otitis externa jeste prepoznavanje, eliminisanje ili kontrolisanje primarnih faktora (atopija, nutritivna alergija, poremećaji keratinizacije, parazitska infestacija). Predisponirajuće faktore treba uočiti da bi se smanjila učestalost rekurencije. Najčešći predisponirajući faktori su dlake u kanalu uha ili na konkavnoj strani penduloznih ušnih školjki. Takođe su često prisutna oštećenja ili preterana vlaga u kanalu kao posledica nepravilnog tretmana spoljašnjeg uha. U predisponirajuće faktore ubrajaju se i abnormalnosti u građi ušnog kanala poput stenoze često prisutne kod šar-peja. Sekundarni faktori

- bakterije i gljivice se u našim uslovima pogrešno smatraju uzrokom zapaljenja uha. Njihovim suzbijanjem dolazi do kliničkog poboljšanja, ali ne i do trajnog izlječenja bolesnog procesa. Potpomažući faktori jesu glavni razlog slabog odgovora na terapiju. Očituju se kao progresivne patološke promene samog kanala spoljašnjeg uha, promene timpanične membrane i promene u srednjem uhu (Popović, 2005.)

Povrede do kojih često dolazi kod lovačkih pasa dominantne su rane različite etiologije, kao i prelomi najčešće ekstremiteta. U literaturi nalazimo opisane sličajeve preloma tarzalne kosti i skočnog zgloba kod grejhaunda koji su upotrebljavani kao trkački psi. (Guilliard, 2010., Ost, 1987.)

Materijel i metod rada

Podaci za analizu su dobijeni iz ambulantnog protokola Veterinarske stanice Županja. U 2010. tokom lovne sezone i van nje evidentirano je i pregledano 143 psa, 10 rasa. Psi su bili različite starosne dobi sa vidljivim kliničkim simptomima, koji su ukazivali na određena oboljenja. Tačne dijagnoze su postavljene primenom odgovarajućih dijagnostičkih postupaka, nakon čega je propisana odgovarajuća terapija.

Rezultati

Među lovačkim psima najbrojnije su bile rase iz 7 grupe (Ptičari). Od ukupnog broja rasa koje su evidentirane ptičari čine 50 %. U tabeli 1. dat je prikaz dijagnoza i broja pasa po rasama koje pripadaju 7 grupi. Najviše evidentiranih pasa bilo je rase nemački kratkodlaki ptičar njih 34 (23,77%). Kod 8 pasa ove rase dijagnostikavana je piroplazmoza, a njih 6 je imalo zapaljenje analnih vrećica. Druga rasa ptičara po broju pregledanih pasa su nemački kratkodlaki ptičari njih 19 (13,28%). Iza njih su epanjel bretoni - 16 (11,18%), mali misterlender – 14 (9,79%), i na kraju italijanski ptičar – 1 (0,69%).

Tabela 1. Pregled dijagnoza kod ptičara

Rasa Dijagnoza	Nemački kratkodlaki pričar	Nemački oštrodlaki ptičar	Epanjel breton	Mali minsterlender	Italijanski ptičar
Epididymitis et orchitis	1	1	/	/	/
Piroplasmosis	2	8	3	2	/
Parvovirosis	1	2	1	1	/
Dermatitis	4	3	2	2	1
Pneumoniae	1	2	/	/	/
Arthritis	1	1	/	/	/
Gingivitis	/	1	/	1	/
Inflamatio palpebrae terti	2	3	1	2	/
Inflamatio sacci paraanalis	5	6	3	2	/
Tumor mammae	/	/	1	1	/
Otitis externa	1	3	1	2	/
Vulnus laceratus	1	1	/	/	/
Fractura ossa membri antebrachi	/	2	/	1	/
Fractura ossa membri pelvini	/	1	1	/	/
Ukupno	19	34	16	14	1

Među rasama iz 6 grupe (goniči) najviše je evidentirano oboljenja i povreda kod brak jazavičara njih 25 (17,48%). Pregledano je 5 istarskih oštrodlakih gonika što je 3,49% od ukupnog broja pregledanih pasa.

Od 22 pregledana nemačka lovna terijera kod njih 12 (50 %) evidentirane su povrede tipa rane i to razderotina (Vulnus laceratus). Imajući u vidu namenu ovih pasa i vrstu lova za koju se koriste to nije iznenađujuću podatak.

Kod 5 pregledanih oštrodlakih jazavičara u po 2 slučaja dijagnostikovana je piroplazmoza i razderotine, i u jednom slučaju zapaljenje analnih vrećica. U tabeli 2. dat je pregled svih dijagnoza prema rasama iz ostalih FCI grupa.

Tabela 2. Pregled dijagnoza kod ostalih rasa

Grupa po FCI podeli	3	4	6		8
Rasa Dijagnoza	Nemački lovački terijer	Jazavičar oštrodlaki	Istarski oštrodlaki gonič	Brak jazavičar	Nemački prepeličar
Epididymitis et orchitis	/	/	/	/	/
Piroplasmosis	3	2	2	3	1
Parvovirosis	3	/	/	2	/
Dermatitis	2	/	/	5	/
Pneumoniae	/	/	/	3	/
Arthritis	/	/	/	/	/
Gingivitis	/	/	/	/	/
Inflamatio palpebrae terti	/	/	/	/	/
Inflamatio sacci paraanalis	1	1	1	3	/
Tumor mammae	/	/	/	/	/
Otitis externa	1	/	/	3	1
Vulnus laceratus	12	2	2	6	/
Fractura ossa membri antebrachi	/	/	/	/	/
Fractura ossa membri pelvini	/	/	/	/	/
Ukupno	22	5	5	25	2

Analizirajući zastupljenost pojedinih oboljenja i povreda primećuje se da je najviše dijagnostikovano pasa sa piroplozmozom njih 26 (18,18%), zatim je bilo najviše pasa sa povredama kao što su razderotine njih 24 (16,79%). U tabeli 3. prikazana je zastupljenost pojedinih dijagnoza u odnosu na ukupan broj pregledanih pasa. Registrovan je i relativno veliki broj pasa sa dermatitisom njih 20 (13,98%).

Tabela 3. Zastupljenost pojedinih dijagnoza

Dijagnoza	Broj pregledanih pasa	%
Epididymitis et orchitis	2	1,40
Piroplasmosis	26	18,18
Parvovirosis	10	6,99
Dermatitis	20	13,98
Pneumoniae	6	4,19
Arthritis	2	1,40
Gingivitis	2	1,40
Inflamatio palpebrae terti	11	7,70
Inflamatio sacci paraanalis	21	14,69
Tumor mammae	2	1,40
Otitis externa	12	8,39
Vulnus laceratus	24	16,79
Fractura ossa membri antebrachi	3	2,09
Fractura ossa membri pelvini	2	1,40
Ukupno	143	100

Zaključak

Od svih rasa lovačkih pasa na području Slavonije najzastupljeniji su ptičari. Među ptičarima najveći broj oboljenja dijagnostikovano je kod nemačkih oštrodlakih ptičara (23,77%), najmanje je bilo dijagnostikovanih oboljenja kod italijanskih ptičara (0,69%). Od ostalih rasa najviše oboljenja je dijagnostikovano kod brak jazavičara (17,48%). Najveći procenat povreda i to najviše razderotina bio je kod nemačkih lovnih terijera (50%). Od ukupnog broja dijagnostikovanih oboljenja najzastupljenija je piroplozmoza (18,18%) i dermatitisi različite etiologije (20%).

Literatura

1. Aleksić Nevenka (2004.): Parazitske bolesti-specijalni deo, autorsko izdanje, Beograd
2. Bacić, D., Obrenović, S., Trailović, D. R. (2002.): Humoralni imunitet gravidnih kuja, vakcinisanih inaktivisanom vakcinom protiv parvovirusne infekcije pasa. Veterinarski glasnik, 56 (5-6), 279-284.
3. Guilliard M.J. (2010.): Third tarsal bone fractures in the greyhound, Journal of Small Animal Practice Vol. 51 Issue 12, 635-641.
4. Ost C. Petra, Dee F.J., Dee G.L., Honh B. (1987.): Fractures of the Calcaneus in Recing Grezhounds, Veterinary Surgery, Vol. 16, Issue 1, 53-59.
5. Popović, N. (2005.): Patogeneza infekcije spoljašnjeg i srednjeg uha pasa i mačaka. Veterinarski glasnik, 59 (1-2), 117-128.
6. Savić-Jevđenić Sara, Trailović D., Vidić Branka, Jovanović M. (2006.): Diagnostic methods for canine parvovirus, Acta Veterinaria (Beograd), Vol. 56, No. 5-6, 515-527